

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ АКАДЕМІЇ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЧЕРКАСЬКА РЕГІОНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ
«АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВНИКІВ»
ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «АСОЦІАЦІЯ ГОСТИННОСТІ ЧЕРКАЩИНИ»

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Збірник тез доповідей

22 квітня 2021 року

Черкаси

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ-МЕНЕДЖЕРІВ

Поняття «компетенції» фіксує коло заданих зовні цілей і способів діяльності, тобто відображує переважно соціальний бік діяльності суб'єкта. Так, у професійній діяльності компетенція суб'єкта визначається посадовими обов'язками й посадовою інструкцією, а в системі освіти цілями навчальної діяльності суб'єкта освіти і навчальним планом. Компетенція характеризує явища зовнішні по відношенню до суб'єкта і такі, що є для нього об'єктом опанування, тоді як компетентність - це внутрішня якість суб'єкта, яка сформувалася у нього в результаті оволодіння компетенцією [1, с. 141].

Професійна компетентність є інтегративною якістю особистості, яка визначає здатність фахівця розв'язувати професійні проблеми та завдання, що виникають у реальних ситуаціях професійної діяльності з опорою на особистісні якості: знання, уміння, навички, життєвий досвід, здібності, цінності та нахили, наявні у вигляді сукупності компетенцій.

На формування професійної компетентності майбутнього фахівця впливають різні фактори:

– зовнішні: рівень розвитку технології, науки, техніки, економіки, освіти; процеси, що відбуваються в суспільстві; суспільне замовлення, яке відображає загальний рівень суспільноекономічного розвитку суспільства, людської цивілізації загалом;

– внутрішні: мотивація досягнення успіху, рівень самооцінки особистості тощо [2].

За результатами досліджень Г. Гузєвої, формування професійної компетентності майбутніх фахівців менеджерів залежить від розвитку таких професійно важливих якостей особистості, як професійна самостійність; вміння швидко знаходити шляхи розв'язання професійних задач, їх оригінальність і нестандартність; професійна мобільність; комунікативність; відповідальність за свої рішення та результати своєї діяльності; здоров'я як основа збереження й розвитку психічних і фізіологічних функцій; оптимальна працеспроможність і соціальна активність [3, с. 10].

Процес розвитку професійної компетентності студентів має три стадії: становлення, активного розвитку й саморозвитку. На стадії становлення відбувається засвоєння студентами знань, вироблення умінь на репродуктивному рівні, формування мотивації до навчання, позитивного ставлення до навчально-пізнавальної діяльності. На стадії активного розвитку студенти осмислено оперують уміннями та знаннями, мають потребу в особистій самореалізації в освітньому середовищі, у них розвинені такі якості, як рефлексивність, креативність, критичність мислення та сформовані навички саморегуляції навчально-пізнавальної діяльності. Основна мета стадії саморозвитку – розвиток самостійності, творчої активності, самоорганізації та самоуправління своєю діяльністю, актуалізація потреби у саморозвитку.

Таким чином, професійна компетентність майбутнього фахівця менеджера є інтегративним комплексним утворенням, яке забезпечується єдністю знань, умінь і навичок, цінностей та мотивацією особистості. Керуючись цим утворенням, фахівець виконує професійні обов'язки.

Заслугове на увагу концепція «інтегрованого розвитку компетентності», розроблена шведськими й американськими вченими (В. Чапанат, Г. Вайлер, Я. Лефстед). Розвиток компетентності спеціаліста тут пов'язується з інтеграцією інтелектуальних, моральних,

соціальних, естетичних, політичних аспектів знань та умінь. Професійна компетентність у контексті зазначеної концепції охоплює знання й уміння з різних сфер життєдіяльності людини, які необхідні для формування умінь і навичок здійснення діяльності творчого рівня [4, с.498].

Однією з основних складових професійної компетентності майбутнього менеджера є правова компетенція, оскільки він має мати ґрунтовні правові знання у сфері своєї фахової діяльності, бути правосвідомим та чітко розуміти свою відповідальність за прийняті рішення.

Фахівці виділяють три рівні формування правової компетентності особистості. Перший рівень – формування ключових правових компетенцій, яке відбувається з моменту народження особистості до її професійно спрямованого навчання. Другий рівень – формування базових правових компетенцій, яке відбувається з моменту визначення особистості щодо майбутньої професійної діяльності та до закінчення закладу вищої освіти. Третій рівень – формування спеціальних правових компетенцій, яке відбувається в процесі самонавчання та підвищення своєї кваліфікації. Тобто, в процесі отримання спеціальності “Менеджмент” у студентів відбувається формування базових правових компетенцій на основі наявних ключових правових компетенцій.

Проблема формування правової компетенції у майбутніх менеджерів полягає в тому, що в практиці вищої школи найпоширенішим залишається традиційний підхід до викладання дисциплін правового циклу, не зважаючи на рекомендації досліджень з запровадження компетентнісного підходу в науковій літературі. Набути правових знань лише вивченням основних термінів і положень законів неможливо. Для набуття правової компетенції студентами-менеджерами потрібно використання міжпредметних зв'язків та організація занять і консультацій з практичного застосування норм права.

Крім того, виходячи з позицій компетентнісного підходу, майбутні менеджери мають опанувати знання механізмів правового регулювання господарського життя країни та світу, набути вміння виділяти правові аспекти виникаючих виробничих ситуацій і визначати їх правомірність з точки зору чинного законодавства, розвинути здатність аналізувати правову ситуацію з різних позицій; напрацювати вміння бачити правові наслідки власних прийнятих рішень; бути готовими використовувати механізми та засоби правового вирішення проблем.

Таким чином, правова компетенція фахівців з менеджменту, яка формується в процесі їх професійної підготовки у закладах вищої освіти, є комплексною характеристикою, яка охоплює не лише знання, вміння та навички, але й засвоєння способів і набуття досвіду діяльності, необхідного фахівцю в рамках виконання професійних завдань.

Список використаних джерел і літератури

1. Баніт О. В. Системи професійного розвитку менеджерів у транснаціональних корпораціях: досвід Німеччини і Польщі: монографія. Київ: ДКСЦентр, 2018. 141 с
2. Самбурська, Н. І. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами: теорія і практика: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2015. 289 с.
3. Гузеева, Г. Н. Особенности профессиональной компетентности будущих менеджеров. Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 3: Педагогика и психология, 2012, № 4. С. 9–14.
4. Яценко О. М. Лідерські якості в структурі складових компетентностей менеджерів. Молодий вчений. 2016. № 6 (33). С. 496.